

PUBLIICAȚII PERIODICE ÎN LIMBA FRANCEZĂ : EDIȚII RARE ȘI BIBLIOFILE

PERIODICAL PUBLICATIONS IN FRENCH: RARE EDITIONS AND BIBLIOPHILES

Elena CRISTIAN
Svetlana CECAN

Abstract: *This study is a synthesis of the research of French periodicals hold in the Scientific Library USARB Collection of Rare Documents. They include extremely rich and valuable materials, which can help to develop a significant work among students, academic staff for research and universal knowledge.*

Key words: : *French periodical publications, Rare Periodical Publications Collection, research, rare and bibliophile editions, French language*

Colecția de Documente Rare a BȘ USARB păstrează și propune pentru consultare numeroase titluri de reviste franceze. Ele sunt destinate tuturor iubitorilor de limbă franceză, limba lui Voltaire și Victor Hugo, Prosper Merimee și George Sand. Studenții, profesorii, elevii au posibilitatea nu numai de a vorbi într-o limbă a cărei bogăție și eleganță sunt deja recunoscute, dar, de asemenea se bucură de oportunitatea de a cerceta, comunica, de a cunoaște preocupările și interesele poporului francez pentru a descoperi noi lucruri. În colecția de Documente Rare sunt deținute peste 100 de publicații periodice franceze - 15 titluri din secolele XIX-XX ce prezintă variate domenii de știință: cultură, filosofie, lingvistică, literatură, tehnică, geografie, istorie etc. Pentru consultare în sălile de lectură sunt propuse o serie de titluri de reviste franceze, săptămânale sau lunare, de știință, specializate sau actualități.

Le magasin théâtral : Choix de pièces nouvelles, jouées sur les théâtres de Paris. Groisieine Année, Paris : Au magasin théâtral Boulevard Saint - Martin, N.12, tomul 14 anul 1836. Revistă săptămânală de romane și piese de teatru. Revista are circa 400 de pagini, frontispiciu în alb-negru cu o gravură ce simbolizează domeniul revistei, textul prezentat în 2 coloane, volumul cuprinde textele a 20 de spectacole. Această lucrare în formă de carte este semnificativă din punct de vedere cultural și istoric, teatrul îmbinând desenul, muzica, dansul, dar și poezia și proza. Piese de teatru prezente în acest număr: Georgine, ou la Servante du Pasteur, comedie en un acte, meele de chants, par MM. De Forges et Roche représentée pour la première fois, à Paris, sur le théâtre du Palais-Royal, le 28 juillet 1836; Mistriss Siddons, ou une actrice anglaise, comedie-vaudeville en deux actes, par MM. de Leuven et Lherie, représentée pour la première fois, à Paris, sur le théâtre du Gymnase-Dramatique, le 1er aout 1836; Tout ou Rien, drame en trois actes, par M. Ch. Paul de Kock, représentée pour la première fois, a Paris, sur le théâtre de L'ambigu-Comique, le 16 aout 1836; Le Diadeste, ou La Gageure Arabe, opera-comique en deux actes, par MM. Saint-Hilaire et Leon, représentée pour la première fois, à Paris, sur le théâtre royal de L'opera-Comique, le 7 septembre 1836; Le Frere de Piron, comedie-vaudeville en un acte, par MM. Arnould et Lockroy, représentée pour la première fois, a Paris sur le théâtre national du Vaudeville, le 13 septembre 1836, etc. În ciuda timpului trecut de la editarea acestei valoroase lucrări, starea de conservare este mediocră, semn că suferă unele degradări.

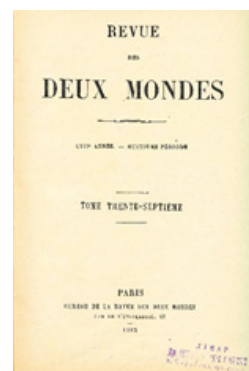
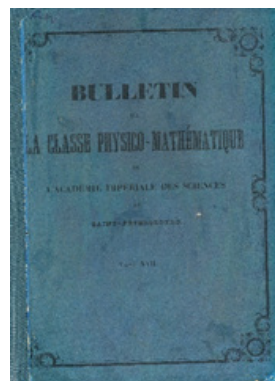

Revue des Deux Mondes, revistă lunară literară franceză, una dintre cele mai vechi publicații periodice care încă își desfășoară activitatea în Franța. Revue des Deux Mondes este o revistă de politică, istorie, artă, literatură și filozofie, fondată la 1 august anul 1829, de către Prosper Pierre Maury și Segur-Dupeyron, editată de François Buloz pentru a oferi un forum de idei în Franța, în ceea ce privește legăturile cu alte țări din Europa și America. Din 1831 până în 1877 redactorul-șef al revistei este scriitorul, jurnalistul francez François Buloz (1803-1877), care a dirijat revista timp de patruzeci de ani și care a știut să colaboreze cu cei mai mari scriitori ai timpului său, Charles Augustin Sainte-Beuve, Victor Hugo, Alfred de Vigny, Alfred Musset, George Sand, Balzac, Alexandre Dumas, și mai târziu, Octave Feuillet, Hippolyte Taine și Ernest Renan. Această revistă a deținut fruntea publicațiilor periodice franceze și clasamentul s-a păstrat pe tot parcursul secolului al XIX-lea. După moartea lui François Buloz (1877), conducerea revistei este preluată de feciorul său Charles Buloz, susținut de către Paul Bourget, Ferdinand Brunetiere critici literari. În 1893 conducerea revistei este preluată de criticul literar francez Ferdinand Brunetiere (1849-1906), care este fondatorul teoriei evoluției genurilor literare. Volumul pe care îl deținem, №1 (vol.37) anul 1937, este condus deja de Rene Doumic și inserează atât articole de critică literară, cât și de politică mondială și de teorie a dreptului semnate de scriitorul și avocatul francez Maurice Garcon (1889-1967), precum și de alte personalități notorii ale epocii (Demetrius Asteriotis, Emile Laloy, Pierre Mauriac, Andre Druelle, Andre Billy, Emile Magne, etc.). În anul 1945 se schimbă titlul în *La Revue, littérature, histoire, arts et sciences des Deux Mondes*. Din anul 1982 revine la titlul original *La Revue des Deux Mondes*. În prezent revista este dirijată de sciitorul, eseistul, criticul literar Michel Creponata (Crépu).

Revue de metaphysique et de Morale. Revistă filosofică. Apare la Paris odată la trei luni. Fondată în anul 1893 de Alphonse Darlu și un grup de tineri filosofi foști elevii în urmă cu câțiva ani la Lycée Condorcet: Xavier Leon, Brunschvicg, Élie Halévy, Louis Couturat și Maximilian Winter, pentru dezbateri filosofice. Redactor responsabil, M. Xavier Leon. Primii colaboratori: Louis Couturat, Rauh, Gaston Milhaud, André Lalande, Durkheim, Bergson, Alain, mais aussi Ravaisson, Lachelier et Émile Boutroux, Maximilien Winter. Membrii revistei aveau scopul să organizeze diverse conferințe filosofice internaționale privind explicarea naturii lumii. Deținem în colecție revista, An.35 nr.4 din 1928. Revista conține rezumate, studii critice, discuții, suplimente. Rețin atenția articolele: V. Jankelevitch. Prolegomenes au bergsonisme; A. Spaier. Pensee par universaux et Pensee par Individus; G. Gurvitch. La Philosophie phenomenologique en Allemagne : I. Edmund Husserl; J. Benda. Reponse a M. Dugas, etc..

Revue de Litterature comparée. Revistă trimestrială, fondată în 1921 de către Fernand Baldensperger, Paul Hazard et J.-M. Carré. Publicată cu sprijinul centrului național de cercetare științifică la Paris, devotată studiul comparativ al literaturii europene și internaționale din punct de vedere istoric și teoretic. Este

un jurnal arbitrat care are distribuție internațională vastă, scris în franceză și engleză. Revista publică note și documente, studii critice, recenzii de carte, cronologie. Colaboratori: C. M. Lombard, E. Souffrin, H. Van der Tuin, M. E. Kronegger, R. Hess, J. Blanquat, P.P.Ottonello, H. Burger, H. Knust, H. Giordan, G.G. Strem etc. Deținem în colecție Nr.1-4 (40) 1966.

Bulletin de la classe physico-mathématique de l'académie impériale des sciences de St.-Petersbourg. Apare la Saint – Petersburg (1843-1859). Publicație ilustrată cu caracter științific multidisciplinar, editată la Academia Imperială de Științe din Saint – Petersburg. Volumul conține articole științifice pe diverse domenii: botanică, astronomie, chimie, matematică, meteorologie, mineralogie, fizică, zoologie, arheologie, literatura antică, geografie, istorie antică. Revista a fost urmată de Bulletin de l'Académie impériale des sciences de Saint-Petersbourg, nouvelle série (1890-1894) dont le titre devint Les Nouvelles de l'Académie impériale des sciences (1894-1906). Publicația a apărut în franceză și germană (1860-1888) cu articole descriptive în latină. Din cuprinsul revistei: A. Borodine. Recherches sur la constitution chimique de l'hydrobenzamide et de l'amarine. (Lu le 5 mars 1858); M. J. Menton. Remarques sur la pyramide triangulaire. (Lu le 30 avril 1858); O. Struve. Résultats des observations faites sur des étoiles doubles artificielles. (Lu le 18 décembre 1857); M. Ostrogradski. Sur la probabilité des hypothèses d'après les événements (Lu le 18 mars 1859); V. Bouniakofsky. Considérations sur un cas spécial qui se présente dans la transformation des intégrales multiples (Lu le 10 décembre 1858) etc. În colecție deținem, Tom. XVII. Nr. 1-36 (1859).

Bulletin Linguistique. Publié par A. Rosetti. Faculté des lettres de Bucarest. Laboratoire de phonétique expérimentale. Apare la Paris și București (1933-1948), sub îngrijirea lui A. Rosetti, profesor la Facultatea de Litere din București, unul dintre patronii spirituali ai școlii lingvistice de la București. Publicație științifică, editată la Facultatea de Litere de la București, de laboratorul de fonetică experimentală. Printre studiile publicate se regăsesc subiecte teoretice și practice privind istoria, originea și evoluția limbii române. Studii și articolele intitulate: A. Rosetti. Sur la „morphologie”; A. Rosetti. Remarques sur la détente des occlusives roumaines en fin de mot; J.Byck et A. Graur. De l'influence du pluriel sur le singulier des noms en roumain; Radu I. Paul. Flexiunea nominală internă în limba română (A. Graur); A. Graur. Une loi du „plus grand effort” etc.. În colecție se află reviste din anii 1933-1935.

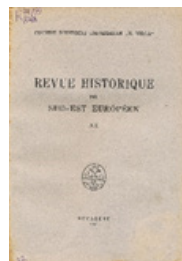
Revue Historique du Sud-Est Européen. (Continuation du „Bulletin de l'Institut pour l'étude de l'Europe sud-orientale”). Revistă apărută la București (1914-1946). Publicație trimestrială întemeiată și condusă de N. Iorga (1871-1940), membrul Academiei Române, profesor de istorie la universitatea din București, membru asociat al Institutului din Franța, licențiat la Sorbona, până în anul 1940. Revista are ca obiectiv promovarea unei perspective comparative în studiul Sud-Estului European, încurajând colaborarea tuturor științelor umane pentru a îmbogăți cunoașterea istoriei acestei regiuni din Antichitate până în epoca contemporană. Nicolae Iorga a publicat articole și studii în această revistă privind istoria popoarelor din Sud-Estul Europei: Une nouvelle histoire de l'Empire byzantin (1925); Un prince portugais croisé en Valachie au XV-e siècle; Une lettre de „faire part” du roi Janus de Chypre. La société roumaine du XIX-e siècle dans

le théâtre roumain: II. Théâtre d'Alexandri (première époque).-III. Théâtre d'Alexandri (seconde époque).(1926). Alte articole: C. Marinescu. Le Danube et le littoral occidental et septentrional de la Mer Noire dans le „Libro del Conoscimento”; G. Oprescu. Contribution a la bibliographie des evenements de 1848-1850 en Transylvanie et dans les Principautés danubiennes, etc.. Deținem în colecție reviste din anii 1925-1927.

Revue historique du sud-est Europeen. Institut d'histoire universelle „N. Iorga”, fondată de N. Iorga, membrul Academiei Române, profesor de istorie la universitatea din București. Director: G. I. Brătianu, comitet executiv: I. Nistor; N. Bănescu. Revista acoperă subiectele: studii de istorie, studii geografice, antropologie, cronologie, prin rubrici ca, „Balcanică și Europa Dunăreană”, „Studii pontici”, „Cronica publicațiilor maghiare”. Colaboratori: M. Berza; E. Gamillscheg; D. M. Pippidi; Em. Condurachi; V. Laurent; M. Holban; V. Papacostea; M. Lascaris etc. Deținem în colecție numere din anii 1936-1943.

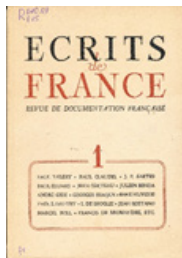
Mercure de France. Revistă de literatură înființată în 1889 de către Alfred Vallette. Primul număr al acestei reviste apare în 1890. Titlul ales este al unei publicații mai vechi „Le Mercure galant” înființată în 1672 de Donneau de Visé. Revista e cunoscută sub mai multe titluri succesive printre care și cel de *Mercure de France*, având scopul de a informa publicul cu privire la cele mai diverse subiecte și să publice poezii sau povestiri. Grupul de autori care au pus bazele acestei publicații a fost alcătuit din scriitori ca: G. Albert Aurier, J. Court, L. Denise, R. de Gourmont, J. Leclerc, E. Raynaud, J. Renard, A. Samain ș.a. Pe paginile revistei au fost publicate lucrările unor scriitori ca: L. Bloy, A.J.arry, S. Mallarme sau Rachilde, Georges Eekhoud, André Gide, Paul Claudel, Georges Duhamel, Colette, Guillaume Apollinaire, munca muzicologică de Edward Ganche. Interzisă și reapărută de câteva ori pe parcursul existenței sale, revista își încetează existența în 1965. În Bibliotecă deținem revista, №1 (vol.257), 1936.

La Chronique filmée du mois. Apare lunar la Paris (1934 -1937), redactor sef P. Caldagues. Revistă ilustrată menită să evoce prin știri situația generală din întreaga lume de zi cu zi, „cronica filmului lunar”. Aici veți găsi importante subiecte abordate de jurnaliști și scriitori ai vremii date prin articolele: Robert, Gessain. Histoires de chiens; Andre, Coeuroy. Le Mouvement musical; Jean, Loize. Plaidoyer pour les mal connus; J. Depierre. Traversee de l'organisme et „memoire” biologique; Dr. Robera. La devaluation de la medecine, etc.. Deținem în colecție revista nr. 33 – 1936.

Ecrits de France. Revue de documentation française. Publiee sous les auspices de L'Institut Francais de Hautes Etudes en Roumanie. Apare la București, lunar, redactor, M. Michel Dard, director adj. al Institutului Francez București. Revista își propune să pună la dispoziție documentația publică românească, apărută sub auspiciile Institutului Francez de studii avansate. *Ecrits de France* este o selecție de articole, studii, comentarii din diverse domenii ale științei; filosofiei, artei, limbii, literaturii, geografiei, istoriei, etc., publicate în revistele și periodicele franceze. Articolele sunt organizate pe rubrici: „Texte”, „Idei”, „Scrisori”, „Artă”, „Știință”, „Diverse”. Semnează articole: Paul Valery. Mon Faust; Andre Philip. Theses pour servir a une discussion; Paul Eluard. La poesie française devant le monde; Andre Gide. Education; Robert Kemp. „Le premier accroc coute deux cents francs” d'Elsa Triolet; Georges Braque. Pensees sur l'art; Marcel Boll. La contribution française aux sciences exactes. Deținem în colecție nr.1-3 din

anul 1946.

Lectures pour tous. Revistă literară ilustrată publicată de editura Hachette, cel mai mare concern francez de edituri. Apare lunar la Paris între anii 1897-1937. Pe foaia de titlu după cuprins urmează informația - Toate drepturile de traducere și reproducere a articolelor sunt rezervate pentru toate țările. Cuprinsul scrierilor însumă cele mai diverse rubrici, atractive și împărțite în trei capitole: „Theatre et roman”, „Nouvelles et recit historique”, „Articles et actualites”. Pe paginile reviste sunt publicate informații din diverse domenii: literatură, limbă, artă, teatru, istorie, geografie, tehnică, medicină, sociologie, modă etc. În revistă mai pot fi lecturate opere literare, de teatru, dintre care se cuvine a fi menționate: Andre Birabeau. *Tempete sur les cotes* (comedie); F. Ramel. *Des apaches partout* (comedie); A. et G. Acremant. *Gal, Marions-Nous !* (suite); Gaston Ch. Richard. *Monique et son chauffeur* (II); J.o. Curwood. *Fleur du nord* etc. Revista conține știri și narațiuni istorică: Jerome K. Jerome. *Le beau reve*; Amelie Murat. *Les etourderies d'arlette*; E. Fourniron. *Au berceau des bourbons*; Th. Lenotre. *Trois fiancées pour un mari*; Colette Yver. *Bataille!* etc. Capitolul trei cuprinde articole și știri: Abel Bonnard. *A Saint-Pierre de Rome*; Leon Poirier. *Cain*, film *Malgache*, *Grock au cinema*; O. Beliard. *Les chantiers cu cardinal*; Marcel Berger. *Les professionnels du football*; M. Dujardin. *La traversee des alpes*, etc. Revista, *Lectures pour tous*, conține o galerie de imagini, fotografii, ilustrații: *L'heure de L'angelus*, juillet 1933; Mgr Lemonnier, janvier 1933; *Taudes parisiens*, novembre 1930; *Le pond de Plougastel*, octobre 1930; *Argentina devant le Micro*, juillet 1931, etc.. Revista este deosebită prin publicitatea făcută unor mărfuri din alt secol, care incită spre trecutul necunoscut. În bibliotecă deținem numere din anii 1931-1933.

Pages françaises. Revistă literară publicată de Asociația pentru Răspândirea Gândirii Franceze. Apare lunar la Paris. Din cuprinsul revistei: Paul Eluard. *La poesie francaise devant la monde*; Tristan Tzara. *Sur une aurore grecque*; Francis Ponge. *Le dispositif mal-doror-poesies*; Andre Gide. *Thesee*; Jean Cassou. *Joe Bousquet*; Marcel Beaul. *Le nom*; Jean Palaiseul. *Ne soyons pas miteux*; Gaston Diehl. *Vitalite de la gravure*; Arthur Honegger. *Valery et la musique*, etc. Deținem în colecție revista din anul 1946, nr.14-15.

Este foarte bine știut faptul că revistele sunt publicații de cultură în care autorii se lansează cu texte și opere ce constituie manifestul epocii respective. Studiul prezentat vine să valorifice, să prezinte importanța publicațiilor periodice în asigurarea procesului de informare și cercetare, cu precădere, cele localizate în colecția de Documente Rare a BȘ USARB.

Referințe bibliografice:

1. CABAC, Ludmila. *Le role de la presse francaise dans l apparion et le developpement de la presse dans les pays roumains*. Bălți, 2011. 73 p. http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/lcabac/press_fr.pdf.
2. *ENCYCLOPAEDIA UNIVERSALIS: Corpus* : [În 23 vol.]. Vol.19: Production-Rhmanales. Paris : Ed. Encicl. Universalis, 1992. 1053 p. ISBN 2-85229-287-4.
3. HANGIU, I. *Dicționarul presei literare românești (1790-2000)*. București : Ed. Institutul Cultural Român, 2004. 921 p. ISBN 973-577-050-4.
4. RUJAN, Ștefania, ION, Laurenția. *Cours de presse et de civilisation francaises*. Târgovește : Valahia Univ. Press, 2006. 135 p. ISBN 973-7616-31-6.